

Informacje na egzamin

Musicie znać informacje o:

- chrzcie Polski – pamiętajcie, że państwo polskie powstało w X wieku. Chrzest 966 r.
- zjeździe gnieźnieńskim – 1000 r. cesarz Otton III przyjeżdża do Gniezna by odwiedzić grób św. Wojciecha. Powstaje polskie arcybiskupstwo w Gnieźnie.
- statucie Bolesława Krzywoustego 1138 r. (podział Polski na dzielnice) XII w.
- zjednoczenie Królestwa Polskiego – Władysław Łokietek 1320 koronacja (XIV w.)
- Najważniejszy, ostatni polski król z dynastii piastowskiej Kazimierz Wielki (1333-1370) i jego osiągnięcia, reformy itp. XIV wiek.
- unia z Litwą w Krewie 1385 r. (XIV w.) przyczyny i postanowienia. Unia personalna. Początek rządów Jagiellonów.
- wojny z Krzyżakami – wielka wojna 1409 – 1411 (bitwa pod Grunwaldem 1410) za Władysława Jagiełło; wojna trzynastoletnia 1454 – 1466 za Kazimierza Jagiellończyka. Kończą ją II pokój toruński – Polska odzyskuje Pomorze Gdańskie i dostęp do morza.
- powstanie sejmu walnego 1493 r. za Jana Olbrachta. Skład sejmu – trzy stany sejmujące, zasada jednomyślności, kompetencje sejmu
- hołd pruski 1525 r. Ostatni mistrz Zakonu Albrecht Hohenzollern składa hołd lenny Zygmunтови I Staremu na rynku krakowskim 10.04.1525 r. Państwo Zakonne staje się Prusami Książęcymi.
- unia z Litwą w Lublinie 1569 – unia realna powstaje państwo Rzeczypospolita Obojga Narodów. Wspólne : król, Sejm, polityka zagraniczna, moneta. Osobne – wojsko, administracja (urzędy), skarb, sądy. Zawarł Zygmunt II August, ostatni król z dynastii Jagiellonów.
- 1573 konfederacja warszawska – pokój religijny między wyznawcami różnych wyznań, dlatego Rzeczypospolita państwem bez stosów.
- 1573 r. pierwsza wolna elekcja – wybór króla przez szlachtę. Rzeczypospolita monarchią elekcyjną. Zasady wolnej elekcji. pacta conventa, artykuły henrykowskie, interrex. Pierwszym królem elekcyjnym Henryk Walezjusz z Francji. Potem Stefan Batory z Siedmiogrodu i Zygmunt III Waza ze Szwecji.
- Wojny XVII w. z Rosją, Szwecją, Turcją. Największe sukcesy: bitwa pod Kircholmem ze Szwecją 1605, bitwa pod Kłuszynem z Rosją 1610 r. i zajęcie Moskwy, odsiecz Wiednia 1683 r. Jan III Sobieski z Turcją. Największe klęski – bitwa pod Cecorą z Turcją 1620, powstanie kozackie Bohdana Chmielnickiego 1648 r., potop szwedzki 1655-1660 (promyk nadziei obrona Jasnej Góry, ksiądz Kordecki),
- czasy saskie – August II Mocny, August III Sas z dynastii Wettinów. Słabość Rzeczypospolitej.
- ostatni władca elekcyjny – Stanisław August Poniatowski 1764 – 1795 r. Przypomnieć sobie jego reformy i obiady czwartkowe.
- kolejność wydarzeń za panowania ostatniego władcy:
  - 1764 r. Stanisław Poniatowski królem Polski
  - sprawa innowierców
  - narzucenie Rzeczypospolitej praw kardynalnych
  - 1768 – 1772 – konfederacja barska

- 1772 I rozbiór Polski
- 1788 – 1792 obrady Sejmu Wielkiego (Czteroletniego)
- 3 Maja 1791 – uchwalenie konstytucji
- 1792 r. konfederacja targowicka i wojna domowa
- 1793 r. II rozbiór Polski (bez Austrii)
- 1794 . powstanie kościuszkowskie.
- 1795 r. III rozbiór Polski.
- walki Polaków u boku Napoleona – Legiony Polskie 1797 r. Henryk Dąbrowski. Józef Wybicki.
- Powstanie Księstwa Warszawskiego 1807 r. sprzymierzonego z Francją.
- 1814-1815 r. kongres wiedeński i rozpad Księstwa Warszawskiego między Austrię, Prusy i Rosję. Powstaje Królestwo Polskie połączone z Rosją unią personalną.
- 1830 r. powstanie listopadowe.
- 1846 r. powstanie krakowskie. Wolne miasto Kraków wcielone do Austrii. Rabacja galicyjska – rzeź szlachty przez chłopów w Galicji.
- 1848 r. Wiosna Ludów. Uwłaszczenie chłopów w zaborze austriackim.
- 1863-1865 powstanie styczniowe o charakterze walki partyzanckiej. Powstaje państwo podziemne. Dyktatorem Romuald Traugutt. Uwłaszczenie chłopów w zaborze rosyjskim.
- Germanizacja w zaborze pruskim, rusyfikacja w zaborze rosyjskim, autonomia w Galicji – 2 połowa XIX w.
- Polacy i ich osiągnięcia w XIX w. Maria Curie Skłodowska, Henryk Sienkiewicz, Bolesław Prus, Jan Matejko, Łukasiewicz itd.
- postawy Polaków wobec zaborców
- sprawa polska podczas I wojny światowej

Z historii powszechnej nie zapomnieć o:

- Karolu Wielkim i układzie w Verdun 843 r. (powstają Francja i Niemcy)
- systemie feudalnym i lennym. Kim jest wasal kim senior itd.
- Zmianach w gospodarce od XII wieku – trójpolówka, pług. Lokacje miast – cechy miasta średniowiecznego. Co to jest cech, a co to gildia.
- wyprawy geograficzne – Krzysztof Kolumb (1492), Vasco da Gama (1498), Ferdynand Magellan (1519 – 1522).
- reformacja 1517 Marcin Luter (Niemcy), 1534 Henryk VIII (Anglia), 1536 r. Jan Kalwin (Szwajcaria).
- kontrreformacja od soboru trydenckiego 1545 – 1563 r.
- wojny religijne w Niemczech (pokój augsburski), Francji (noc świętego Bartłomieja i rzeź hugenotów). Wojna trzydziestoletnia 1618 – 1648 – ostatnia wojna religijna.
- monarchia absolutna we Francji w XVII w. Ludwik XIII, Ludwik XIV, Ludwik XV
- wojna domowa w Anglii w XVII w. zakończona przekształceniem Anglii w monarchię parlamentarną.
- XVIII w. wiek oświecenia i monarchii absolutnych oświeconych Austria, Prusy, Rosja.
- powstają Stany Zjednoczone po wojnie 1776 – 1783.
- rewolucja francuska 1789 – 1799 obalenie monarchii absolutnej i systemu feudalnego.
- okres napoleoński 1799 – 1814.
- kongres wiedeński wprowadza ład powiedeński

- rewolucja przemysłowa w Anglii (XVIII w.) gdzie indziej XIX w.
- 1848 r.-1849 Wiosna Ludów. Walka o prawa polityczne, uchwalenie konstytucji i przekształcenie krajów w monarchie konstytucyjne.
- ekspansja kolonialna w XIX w.
- geneza I wojny światowej.